

01.06.2022

Ärende/18

§ 155

Ledamoten Heimo Laaksonens motion om ett gymnasium med affärsinriktning

HEL 2021-011579 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Heimo Laaksonen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Heimo Laaksonen och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att ett gymnasium med affärsinriktning ska inrättas i Malm i Hietakummun ala-astes lokaler.

Det är viktigt att handelsämnen betonas i gymnasieutbildningen. De nuvarande utbildningsanordnarna och samarbetspartnerna klarar dock av att tillgodose behovet av undervisning i handelsämnen. Ett nytt gymnasium med affärsinriktning behövs alltså inte.

Undervisningen i handelsämnen i Helsingfors gymnasier

Inom stadens finska gymnasieutbildning pågår förberedelser för att erbjuda de studerande vid stadens gymnasier businesskurser av Ekonomi och ungdom TAT. Businesskurserna är inlärningshelheter i en digital inlärningsmiljö. Med hjälp av dem kan de studerande utveckla sin kontroll över den egna ekonomin och sina kunskaper om arbetslivet och företagande.

Alla studerande och lärare vid stadens gymnasier har tillgång till ROI-appen för ekonomisk kunskap, där de studerande självständigt kan öva sig i ekonomisk kunskap, sparande och placering. Lärarna kan använda appens innehåll som undervisningsmaterial.

Av stadens gymnasier har Etu-Töölön lukio en företagarinriktning. I Etu-Töölön lukios läroplan 2021 ingår en helhet på 38 studiepoäng i läroämnet företagande. De studerande kan fritt välja studier i företagande ur gymnasiets utbud.

Av de privata och statliga gymnasierna har Kansainvälisen liiketoiminnan lukio vid Lauttasaaren yhteiskoulu undervisning med betoning på företagande som särskilt uppdrag sedan 1.8.2018. Skolans särskilda uppdrag omfattar undervisning i både företagande och affärsverksamhet. Munkkiniemen yhteiskoulu har en samhälls- och ekonomilinje. Också vid gymnasiet Kulosaaren yhteiskoulu kan man studera på en samhälls- och ekonomilinje.

Dubbelexamen eller flera examina

Enligt motionen kan ett gymnasium med affärsinriktning intill campus Malm erbjuda verksamhetsförutsättningar och samarbetsmöjligheter för bland annat dubbelexamina. En dubbelexamen innebär att man avlägger flera examina. I praktiken betyder det oftast att den studerande vid sidan om en yrkesexamen avlägger gymnasiestudier och studentexamen.

Campus Malm utgörs av studielinjer vid yrkeshögskolan Haaga-Helia och Perho Liiketalousopisto. Studenter vid Haaga-Helia kan studera vid utbildningsprogrammet i företagsekonomi eller avlägga inriktade studier i HR och ledarskap eller företagande på campus Malm. Vid Perho Liiketalousopisto kan man avlägga studier i resebranschen och affärsverksamhet eller kombinera en grundexamen i affärsverksamhet med toppidrott på campus Malm.

Perho Liiketalousopisto har egna studielinjer som leder till dubbelexamen. De som avlägger dubbelexamen i resebranschen eller affärsverksamhet kan studera yrkesämnen på campus Malm, medan de får undervisning i gymnasieämnena vid vuxengymnasiet vid Töölön yhteiskoulu. Perho Liiketalousopisto ordnar dubbelexamen Sporttikaksari i idrott och affärsverksamhet i samarbete med Mäkelänrinteen lukio, som tillhör Helsingfors stad.

De som avlägger dubbelexamen vid Helsingfors stad studerar vid Stadin ammatti- ja aikuisopisto. De avlägger både en yrkesinriktad grundexamen och studentexamen och om de så önskar även gymnasiets

01.06.2022

Ärende/18

lärokurs. Vuxengymnasiet Helsingin aikuislukio ordnar gymnasieundervisning för de studerande vid Stadin ammatti- ja aikuisopisto.

Undervisningssamarbete

Enligt motionen kan ett gymnasium med affärsinriktning intill campus Malm erbjuda verksamhetsförutsättningar och samarbetsmöjligheter för bland annat undervisningssamarbete. I grunderna för gymnasiets läroplan (Utbildningsstyrelsen 2019) betonas samarbetet med andra läroanstalter, särskilt högskolor, som en del av gymnasieundervisningen. Helsingfors stads gymnasier samarbetar redan aktivt med högskolor i huvudstadsregionen, till exempel Haaga-Helia, Helsingfors universitet, Aalto-universitetet och yrkeshögskolorna Metropolia och Laurea.

Samarbetet, som ordnas på plats och på distans, omfattar exempelvis besök, projekt, workshoppar och skuggning av studerande. Enligt grunderna för läroplanen (Utbildningsstyrelsen 2019) måste den studerande ha en möjlighet att göra individuella val vid den egna läroanstalten och genom att utnyttja kursutbudet vid övriga läroanstalter och vid högskolor. Studerande vid Helsingfors stads gymnasier kan avgiftsfritt avlägga kurser vid Helsingfors universitets öppna universitet. Aalto-universitetet erbjuder gratis kurser i bland annat formgivning, ekonomi och företagande. Vid yrkeshögskolan Haaga-Helia kan gymnasiestuderande avlägga kurser i till exempel cirkulär ekonomi och tjänstedesign. Yrkeshögskolan Metropolia erbjuder gymnasiestuderande exempelvis grundkurser i nationalekonomi och investering. Studierna som avlagts vid högskolan kan ingå som en del av den studerandes gymnasieexamen.

Svaret stämmer överens med fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite

Sökande av ändring

01.06.2022

Ärende/18

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 18.05.2022 § 126

HEL 2021-011579 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 312

HEL 2021-011579 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.02.2022 § 34

HEL 2021-011579 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Heimo Laaksosen valtuustoaloitteesta kaupallisipainotteisen lukion saamiseksi Helsinkiin:

Lukiokoulutus Helsingin kaupungin alueella

Helsingissä on 12 suomenkielistä kaupungin lukiota, joista yksi on aikuislukio. Nuorten lukioista kuudella on erityistehtävä. Lisäksi kuudessa lukiossa on tarjolla painotettua opetusta. Helsingin kaupungin suomenkielisten lukioden tutkintotavoitteisten opiskelijoiden määrä oli 8 350 opiskelijaa syyskuussa 2021. Helsingissä on myös 24 yksityistä tai valtion lukiota, joiden tutkinto-opiskelijoiden määrä on yhteensä 7 657.

Palveluverkon kehittäminen

Helsingin kaupunki seuraa lukiopalvelun tarvetta ja paikkojen riittävyyttä säännöllisesti kaupunkitasolla lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Palveluverkon suunnittelussa otetaan huomioon rakenteilla ja jo olemassa oleva tilakapasiteetti. Lukiosuunnittelun lähtökohtana ovat elinvoimaiset ja riittävän suuret lukiot, jotta myös tulevaisuudessa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa voidaan turvata laadukas opetus ja monipuolinen opintojaksotarjonta kohtuullisin kustannuksin.

Suomenkielinen lukiokoulutus saa vuonna 2023 käyttöönsä kaksi uutta uudisrakennusta, kun Helsingin kielilukio ja Helsingin luonnontiedelukio muuttavat uusiin lukiorakennuksiinsa. Nämä rakennukset korvaavat lukioden entiset tilat. Uudisrakennusten myötä kaupunki saa lisättyä lukiopaikkoja.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisen lukiokoulutuksen tarkoitus on kehittää nykyistä lukioverkkoa ja tukeutua rakenteilla oleviin lukiohankkeisiin. Uuden lukion perustaminen ei ole suunnitteilla. Toimialalla on käynnistynyt lukioden palveluverkkoselvitys, jonka osana tutkitaan eri vaihtoehtoja lisätä lukiopaikkoja vuodesta 2025 eteenpäin.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupallispainotteisen lukion sijaintipaikaksi tutkitaan Malmilla sijaitsevaa Hietakummun ala-asteen kiinteistöä.

Parhailaan Malmin alueella tapahtuu paljon kaavallista kehittämistä. Tästä esimerkkinä on Malmin keskusta- ja lentokenttäalueen kehittäminen. Lähivuosina Hietakummun ala-asteen tilat tarvitaan perusopetuksen käyttöön.

Lukioiden erilaiset mahdollisuudet erikoistumiseen

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinkiin perustetaan kaupallisiin aineisiin painottuva erityislukio. Lukiolla on kaksi mahdollisuutta erikoistumiseen: erityinen koulutustehtävä tai painotus.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea erityistä koulutustehtävää opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka myös myöntää lukioden erityiset koulutustehtävät ja seuraa koulutustehtävän edellytysten täyttymistä. Koulutuk-

sen järjestäjä voi myös itse tukea lukioidensa erikoistumista myöntämällä niille painotuksia.

Lukio ja erityinen koulutustehtävä

Erityis- tai erikoislukiolla tarkoitetaan lukiota, joka on saanut erityisen koulutustehtävän. Lukion erityinen koulutustehtävä tarkoittaa opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Lisäksi sillä tarkoitetaan opetusta, joka tähtää ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. (Lukiolaki 10.8.2018/714, 6 §.)

Erityistehtävän saaneessa lukiossa opiskelijan opintosuunnitelma voi poiketa lukiokoulutuksen valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta ja tuntijaosta. Toisin sanoen opiskelija voi tietysin edellytyksin korvata erityistehtäväopinnoilla 16 opintopisteen laajuisesti lukion pakollisia opintoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varasi keväällä 2017 koulutuksen järjestäjille mahdollisuuden hakea lukioiden erityisiä koulutustehtäviä. Myös jo myönnetyt erityiset koulutustehtävät tuli hakea tuolloin uudelleen. Helsingin kaupunki haki erityistä koulutustehtävää kahdeksalle suomenkieliselle lukiolle 1.8.2018 alkaen (opetustoimen johtaja 8.5.2017, § 35).

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi koulutuksen järjestäjien edellytyksiä toteuttaa hakemaansa erityistä koulutustehtävää. Erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellytti tarvetta haetun koulutuksen järjestämiseen sekä erityistehtävän mukaisen osaamisen syventämiseen ja opiskelumahdollisuuksien monipuolistamiseen. Lisäksi vaatimuksena oli, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää tehtävän mukaista koulutusta.

Valtakunnallisesti hakemuksia jätettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle 131 kappaletta. Erityinen koulutustehtävä myönnettiin yhteensä 75 lukiolle, joita ylläpitää 41 eri koulutuksen järjestäjää. Ministeriö myönsi päätöksellään (OKM/43/530/2017) kuudelle Helsingin kaupungin suomenkieliselle lukiolle erityisen koulutustehtävän. Kahden lukion osalta hakemus hylättiin. Ministeriö määritteli samalla erityistehtävän saaneille lukiolle rahoituksen perusteena olevat enimmäisopiskelijamäärät erityistehtävittäin.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisten lukioiden erityiset koulutustehtävät ovat seuraavat:

- Sibelius-lukio: musiikki- ja tanssipainotteinen opetus
- Helsingin kuvataidelukio: kuvataidepainotteinen opetus
- Mäkelänrinteen lukio: urheilupainotteinen opetus
- Kallion lukio: ilmaisupainotteinen opetus
- Helsingin luonnontiedelukio: luonnontiedepainotteinen opetus
- Resson lukio: englanninkielinen IB-opetus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää erityisen koulutustehtävän edellytysten täyttymistä säännöllisesti, ja koulutuksen järjestäjä on veloitettu osallistumaan edellytysten selvittämiseen (OKM/43/530/2017).

Koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus hakea lukioiden erityisiä koulutustehtäviä opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Uutta tehtävää tulee ministeriön ohjeiden mukaan hakea viimeistään vuotta ennen suunniteltua koulutuksen aloittamista. Uutta hakukierrosta ei tällä hetkellä ole tiedossa.

Lukio ja painotettu opetus

Helsingin kaupungin lukio voi tarjota opiskelijoilleen myös painotettua opetusta. Tällöin lukio painottaa opetuksessaan yhtä tai useampaa opiainetta tai opintokokonaisuutta. Opiskelijan opinnot määräytyvät kuitenkin valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti, jolloin hänen tulee suorittaa kaikki lukion pakolliset moduulit. Painotetun opetuksen opintojaksot sisältyvät opiskelijan opinto-ohjelmaan valtakunnallisina valinnaisina tai muina valinnaisina opintojaksoina vuoden 2021 opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessa.

Päätöksen lukion painotetusta opetuksesta tekee Helsingin kaupunki itse. Painotetun opetuksen opintojaksot kustannetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioille kohdennetusta resurssista.

Tällä hetkellä kaupungin lukioiden painotukset ovat seuraavat:

- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys -painotus sekä kaksikielinen suomi-englanti -linja
- Alppilan lukio: globaalikansalainen
- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys
- Helsingin medialukio: media ja yhteiskunta
- Resson lukio: tiede
- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikkilinjat.

Kaupallisiin aineisiin painottuva lukio-opetus Helsingissä

Kaupungin suomenkielisessä lukiokoulutuksessa valmistellaan parhailaan Talous ja nuoret TATin Bisneskurssien tarjoamista kaupungin lukioiden opiskelijoille. Bisneskurssit ovat digitaalisessa oppimisympäri-

stössä olevia oppimiskokonaisuuksia, joiden avulla voidaan kehittää opiskelijoiden oman talouden hallintataitoja sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista.

Kaupungin kaikkien lukio-opiskelijoiden ja -opettajien käytettävissä on ROI-taloustaitosovellus, jonka avulla opiskelija voi itsenäisesti harjoitella taloustaitoja, säästämistä ja sijoittamisen aloittamista. Opetushenkilöstö voi puolestaan hyödyntää sovelluksen sisältöjä opetusmateriaalina.

Etu-Töölön lukion yrittäjyyspainotus

Kaupungin lukioista Etu-Töölön lukion painotus on yrittäjyys. Lukion vuoden 2021 opetussuunnitelmassa on 38 opintopisteen laajuisesti yrittäjyys-oppiainetta. Opiskelijat voivat vapaasti valita painotuksen mukaisia opintoja lukionsa tarjonnasta.

Etu-Töölön lukion yrittäjyysopinnot painottavat yrittäjämäistä toimintaa, oikean yrityksen perustamista ja siihen liittyvien taitojen kartuttamista. Yrittäjyys-oppiaineen opintojaksot sisältävät teemoja kuten harjoitusyrityksen perustaminen ja yrittäjänä toimiminen omassa harjoitusyrityksessä, työelämän viestintä ja erilaiset työkuultuurit, start up -yritykset, yhteiskunnallinen yrittäjyys, tuotekehitys ja palvelumuotoilu sekä kansainvälinen kauppa ja sijoittaminen. Painotuksen mukaisia opintoja kehitetään koko ajan.

Lukion painotus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja työelämään. Painotus näkyy lukion arjessa esimerkiksi erilaisina yhteistyöprojekteina korkeakoulujen, työelämän ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Elisa, SLUSH, Nuori Yrittäjyys ry, Talous ja nuoret TAT, Aalto-yliopisto sekä Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu.

Yksityiset ja valtion lukiot

Lauttasaaren yhteiskoulun Kansainvälisen liiketoiminnan lukiolla on ollut yrittäjyyspainotteisen opetuksen erityistehtävä 1.8.2018 lähtien. Lukion erityistehtävän mukainen painotus kohdentuu sekä yrittäjyyden että liiketoiminnan opetukseen.

Munkkiniemen yhteiskoululla on yhteiskunta- ja talouslinja. Myös Kuloosaaren yhteiskoulun lukiossa voi opiskella yhteiskunta- ja talouslinjalla.

Kaksoistutkinnon eli useamman tutkinnon suorittaminen

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa kaksoistutkintoihin. Kaksoistutkinnoilla

tarkoitetaan useamman tutkinnon suorittamista. Käytännössä tämä yleensä tarkoittaa sitä, että opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon ohella lukio-opintoja ja ylioppilastutkinnon.

Malmin kampus muodostuu Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun ja Perho Liiketalousopiston toimipisteistä. Malmin kampuksella Haaga-Heliassa voi opiskella liiketalouden koulutusohjelmassa tai tehdä HR:n ja johtamisen tai yrittäjyyden suuntautumisopintoja. Perho Liiketalousopiston Malmin kampuksen toimipisteellä voi opiskella matkailualaa, liiketoimintaa tai yhdistää liiketoiminnan perustutkinnon huippu-urheiluun.

Perho Liiketalousopistolla on omat kaksoistutkintoon johtavat opintolinjansa. Matkailualan ja liiketoiminnan kaksoistutkinnoissa ammatilliset aineet voi opiskella Malmin kampuksella, jolloin lukioaineiden opetuksesta vastaa Töölön yhteiskoulun aikuislukio. Urheilun ja liiketoiminnan Sporttikaksari-kaksoistutkinnon järjestämisessä Perho Liiketalousopisto tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin Mäkelänrinteen lukion kanssa.

Helsingin kaupungilla kaksoistutkinnon suorittajat ovat Stadin ammatti- ja aikuisopiston tutkinto-opiskelijoita, jotka ammatillisen perustutkinnon lisäksi suorittavat ylioppilastutkinnon ja halutessaan lukion oppimäärän. Helsingin aikuislukio järjestää Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoille lukio-opetusta.

Opetuksellinen yhteistyö

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyömahdollisuudet muun muassa opetukselliseen yhteistyöhön.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) painotuu lukiokoulutuksen yhteistyö muiden oppilaitosten ja erityisesti korkeakoulujen kanssa. Helsingin kaupungin lukiot tekevät jo tällä hetkellä aktiivisesti yhteistyötä pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Metropolia-ammattikorkeakoulu sekä Laurea-ammattikorkeakoulu. Yhteistyö on esimerkiksi vierailuja, projekteja, työpajoja ja opiskelijavarjostuksia, ja niitä järjestetään lähi- ja verkkotoeutuksina.

Opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2019) mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä hyödyntämällä muiden oppilaitosten ja korkeakoulujen opetustarjontaa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa maksutta kursseja Helsingin yliopiston avoimessa yliopistossa. Aalto-yliopisto tarjoaa maksuttomana

kursseja muun muassa muotoilusta, taloudesta ja yrittäjyydestä. Haaga-Heliällä on lukiolaisille kursseja esimerkiksi kiertotaloudesta ja palvelumuotoilusta. Metropolia-ammattikorkeakoululla on esimerkiksi kansantaloustieteiden ja sijoitustoiminnan peruskurssit lukiolaisille. Opiskelija voi sisällyttää korkeakoulussa suoritettut opinnot osaksi lukiotutkintoon.

Lopuksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yllä olevan selvityksen mukaisesti kaupallisten aineiden painottuminen lukiokoulutuksessa on tärkeää. Kuitenkin nykyisellä järjestäjäverkolla ja yhteistyökumppanuksilla pystytään vastaamaan kaupallisiin aineisiin painottuvan opetuksen tarpeeseen. Uuden, kaupallisia aineita painottavan lukion perustamiselle ei näin ollen ole tarvetta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095
elli-noora.lassy(a)hel.fi
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi